

Oefentherapie bij artrose van de heup of knie en comorbiditeit: case series

Gepubliceerd: 25-03-2010 Laatste bijgewerkt: 02-05-2024

Het doel van deze exploratieve studie is het ontwikkelen en het evalueren van een fysiotherapeutisch behandelprotocol voor patiënten met knie- en/of heupartrose en comorbiditeit (hartaandoeningen, hypertensie, diabetes type 2, COPD, lage rugpijn,...)

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Gewrichtsaandoeningen
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON34798

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Comorbiditeit en oefentherapie bij artrose: case studies

Aandoening

- Gewrichtsaandoeningen

Synoniemen aandoening

artrose

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF)

Overige ondersteuning: Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: artrose, comorbiditeit, oefentherapie

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Er vinden bij deze studie twee soorten metingen plaats. Namelijk metingen m.b.t. beschrijven/evalueren van het behandelproces (proces evaluatie) en metingen voor het evalueren van de behandeling.

Procesevaluatie:

Voor het beschrijven van het proces zal gebruik worden gemaakt van het framework dat ontwikkeld is door van Schenkman et al. 2006. Dit framework geeft inzicht in de inhoud van de behandeling en de aanpassingen die zijn gedaan in de loop van het behandeltraject i.v.m. de comorbiditeit. Dit framework wordt ingevuld aan het begin van de behandeling en aan het einde van de behandeltraject door de behandeld fysiotherapeut.

Daarnaast vult de therapeut na elke behandeling een behandel registratieformulier in, zodat per behandeling in kaart wordt gebracht waar de behandeling uit bestond en welke aanpassingen er zijn gedaan.

Aan het eind van het behandeltraject vindt een interview plaats met de behandelend fysiotherapeut over de bruikbaarheid van het behandelprotocol en suggesties voor verbetering. Ook worden eventuele advers events genoteerd.

Daarnaast vindt een interview plaats met de patiënt over hoe de patiënt de behandeling ervaren heeft en of hij of zij suggesties heeft voor verbetering.

Evaluatie van de behandeling:

Primaire uitkomstmaten:

Timed Get Up and Go test (TGUG) en zelf gerapporteerd fysiek functioneren gemeten middels Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC).

Op baseline worden de volgende gegevens vastgelegd:

Leeftijd, geslacht, burgerlijke staat, opleidingsniveau, medicatie gebruik, jaar van de diagnose, comorbiditeit middels de Cumulative Illness Rating Scale (CIRS) en röntgen foto*s in stand van de heupen of knie.

Secundaire uitkomstmaten

Secundaire uitkomstmaten zijn: 6 minuten wandeltest, traplooptest, proprioceptie meting, krachtmeting extensie/flexie knie, perceived global effect (7 puntsschaal), pijnintensiteit (0-10 NRS), stijfheid (WOMAC) vermoeidheid (VAS) en Patiënt Specifieke Klachten lijst (PSK).

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Het is bekend dat fysiotherapie een effectieve interventie is voor het verminderen van pijn en het verbeteren van het dagelijks functioneren bij patiënten met knie- en/of heupartrose. Fysiotherapie in de vorm van oefentherapie wordt dan ook geadviseerd in bestaande behandelrichtlijnen. Comorbiditeit komt bij patiënten met knie- en/of heupartrose veel voor. Omdat comorbiditeit geassocieerd is met fysieke en psychologische beperkingen is het van belang dat de oefentherapie wordt aangepast indien een patiënt naast knie- en/of heupartrose ook een andere aandoening heeft. De oefentherapie zal bijvoorbeeld uitgesteld moeten worden als de bloedglucosewaarde bij een diabetespatiënt lager of gelijk is aan 5 mmol/l. Bij een patiënt met chronisch wijdverspreide pijn is het bijvoorbeeld nodig de oefentherapie volgens gedragsmatige principes uit te voeren.

In bestaande richtlijnen wordt geen advies gegeven over hoe de oefentherapie bij artrosepatiënten moet worden aangepast aan comorbiditeit. Patiënten met comorbiditeit worden zelfs geëxcludeerd voor gebruik van de richtlijnen.

Doel van het onderzoek

Het doel van deze exploratieve studie is het ontwikkelen en het evalueren van een fysiotherapeutisch behandelprotocol voor patiënten met knie- en/of heupartrose en comorbiditeit (hartaandoeningen, hypertensie, diabetes type 2, COPD, lage rugpijn, artrose van de handen en voeten, chronisch pijn, depressie, slechthoortheid/slechthorendheid en chronische blaasontsteking).

Onderzoekopzet

Deze studie wordt uitgevoerd door middel van case studies. Er worden ten minste 12 case studies uitgevoerd, met een minimum van één case studie per comorbiditeit.

Er worden metingen uitgevoerd ter evaluatie van het behandelproces en ter evaluatie van de behandeling. Evaluatie van het behandelproces vindt plaats door middel van wekelijkse metingen en een meting aan het begin van de behandeling en aan het einde van het behandeltraject. Ter evaluatie van de behandeling vinden er wekelijks multiële metingen plaats. Om de stabiliteit van de baseline te bepalen wordt 3 weken voor aanvang van de behandeling gestart met deze metingen. Verder vinden 3 grotere meetmomenten plaats in wk 0, wk 12 en aan het einde van de behandeling.

Onderzoeksproduct en/of interventie

Voorafgaande aan de behandeling worden in samenspraak met de patient behandeldoelen opgesteld. Voorbeelden van vaak gestelde behandeldoelen zijn (1) het vergroten van de loopafstand (2) met minder moeite de trap op/af lopen (3) met minder moeite op staan uit een stoel. Om deze behandeldoelen te behalen wordt gebruikt gemaakt van de volgende trainingsmodaliteiten: aerobe training, krachttraining, coördinatie/ stabiliteitstraining, training van de range of motion en training van ADL activiteiten zoals traplopen en lopen. Deze trainingsmodaliteiten worden geadviseerd in KNGF richtlijn heup/knie artrose. Bij het uitvoeren van de behandeling bij de case studies wordt de oefentherapie aangepast aan de comorbiditeit in intensiteit, duur en aard (de inhoud) van de therapie. Dit is afhankelijk van aanwezige restricties voor oefentherapie die de therapeut heeft vastgesteld uit zijn anamnese en onderzoek. Voor elke comorbiditeit is een behandelprotocol ontwikkeld (zie bijlage behandelprotocollen). Naast oefentherapie wordt voorlichting gegeven omtrent de aandoening en hoe daarmee om te gaan. De therapie vindt 1 of 2x per week plaats gedurende een half uur of een uur. Dit is afhankelijk van de complexiteit van de aandoeningen. De behandeling wordt beëindigd als de gestelde revalidatie doelen zijn behaald of als er geen verbetering meer haalbaar is in opgestelde doelen.

Inschatting van belasting en risico

Door het uitvoeren van deze studie is mogelijk een advies te geven hoe de fysiotherapeutische behandeling van patienten met heup- en/of knie artrose moet worden aangepast in de aanwezigheid van een comorbiditeit. De tijdinvestering voor patienten is het volgen van de therapie en de metingen. Er zijn geen risico's verbonden aan deelname. De patient krijgt oefentherapie zoals dat in het Jan van Breemen Instituut gegeven wordt (aansluitend bij bestaande richtlijnen), met aanpassingen als gevolg van het bestaan van de comorbiditeit.

Contactpersonen

Publiek

Koningklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF)

Stadsring 159b
3817 BA Amersfoort
NL

Wetenschappelijk

Koningklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF)

Stadsring 159b
3817 BA Amersfoort
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

knie artrose volgens klinische criteria ACR :

- knie pijn en tenminste 3 van de volgende 6 items: leeftijd > 50 jaar, ochtend stijfheid < 30 minuten, crepitaties, bot gevoeligheid, benige verbening thv de gewrichtspleet, geen palpabele warmte
- Heupartrose volgens de klinische criteria ACR: heup pijn en endorotatie van de heup <15 graden en ESR (erythrocyte sedimentation rate (Westergren) * 45 mm/ per uur (als ERR niet beschikbaar is, vervangen door heupflexie *115 graden) of endorotatie van de heup * 15 graden en pijn bij endorotatie van de heup en ochtendstijfheid * 60 minuten en leeftijd > 50 jaar
- ten minste 1 van de onderstaande comorbiditeiten (diagnose vastgesteld door een arts): coronair lijden, hartfalen, hypertensie, diabetes type 2, obesitas, chronic obstructive pulmonary diseases (COPD), artrose van de hand of voet, chronisch pijn, chronisch lage rug pijn, depressie, slechtziendheid/slechthorendheid, chronisch blaasontsteking

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Indicatie voor knie- of heup prothese
- Niet bereid om deel te nemen
- Te veel verhinderingen tijdens behandel periode
- Onvoldoende beheersing/begrip van de Nederlandse taal

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Interventie onderzoek

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Behandeling / therapie

Deelname

Nederland

Status: Werving gestopt

(Verwachte) startdatum: 01-04-2010

Aantal proefpersonen: 12
Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO
Datum: 25-03-2010
Soort: Eerste indiening
Toetsingscommissie: METC Slotervaartziekenhuis en Reade (Amsterdam)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL30636.048.10